دستیابی به وحدت امت اسلامی و هویت مشترک تمدنی؛ نخستین هدف کلان مجمع تقریب

حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر شهریاری در نشست کارگروه تعامل با اهل سنت آفریقا، اهداف کلان هفت‌گانه مجمع تقریب از جمله دستیابی به وحدت امت اسلامی، توانمندسازی کنشگران تقریب، گسترش شبکه‌های نخبگانی، توسعه بهره‌مندی از رسانه و فناوری‌های نوین و تقویت همگرایی نهادی، منطقه‌ای و تمدنی را تشریح کرد.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، نشست کارگروه تعامل با اهل سنت آفریقا با حضور حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر شهریاری دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و جمعی از مسئولان و کارشناسان دستگاه‌های فعال در قاره آفریقا برگزار شد که در این نشست بر ضرورت هم‌افزایی دستگاه‌ها، محیط‌شناسی، تربیت نیروهای بومی و شبکه‌سازی برای تعامل مؤثر با اهل سنت آفریقا تأکید شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمید شهریاری، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی اهداف کلان هفت‌گانه مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی را تشریح کرد.

وی با اشاره به نخستین هدف گفت: دستیابی به وحدت امت اسلامی و هویت مشترک تمدنی، نخستین هدف کلان مجمع است. امت اسلامی، مجموعه‌ای فراگیر از افراد مسلمان، نخبگان دینی و علمی، نهادها و شبکه‌های اجتماعی-فرهنگی، کشورهای اسلامی، اقلیت‌های مسلمان در جوامع غیر اسلامی و کشورهایی با جمعیت میلیونی مسلمان است که بر پایه ایمان مشترک، عقلانیت وحیانی، میراث دینی، اخلاق اسلامی و تجربه‌های تاریخی شکل گرفته است.

نسبت مجمع با امت اسلامی، مرجعیت فکری و شبکه‌سازی نخبگانی است

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی افزود: این امت با اتکا بر حقوق و تکالیف انسانی، ترویج‌دهنده فضایل اخلاقی و متعهد به زیست مسالمت‌آمیز و گفت‌وگوی سازنده با همه جوامعی است که به ارزش‌های مشترک انسانی پایبندند.

وی ادامه داد: نسبت مجمع جهانی تقریب با امت اسلامی، نسبت مرجعیت فکری، شبکه‌سازی نخبگانی، تسهیل همکاری‌ها و هدایت گفتمان وحدت و تقریب در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی است.

توانمندسازی کنشگران عرصه تقریب، دومین هدف کلان مجمع است

دکتر شهریاری با اشاره به دومین هدف کلان گفت: توانمندسازی کنشگران عرصه تقریب از طریق حمایت هدفمند از هسته‌ها، شبکه‌های مردمی و گروه‌های اجتماعی به ویژه جوانان، زنان، دانشجویان و دانش‌آموزان انجام می‌شود.

وی افزود: این توانمندسازی از طریق آموزش، شبکه‌سازی فعالیت‌ها، بهره‌گیری از پیشرفت‌های فناورانه و استفاده از ظرفیت‌های تحول‌آفرین اجتماعی، فرهنگی و جغرافیای محلی صورت می‌گیرد.

گسترش شبکه‌های نخبگانی و تولید مشترک دانش و فرهنگ

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با اشاره به هدف کلان دیگر گفت: گسترش شبکه‌های نخبگانی و تولید مشترک دانش و فرهنگ از دیگر اهداف مجمع است که از طریق گسترش همکاری‌های پایدار میان علما، اندیشمندان، دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه و مراکز علمی و دینی دنبال می‌شود.

دکترشهریاری افزود: تولید، شناسایی، تبادل و نشر آثار علمی، آموزشی، پژوهشی و فرهنگی مشترک در حوزه‌های علوم اسلامی و انسانی با تأکید بر علوم قرآنی، فقهی، کلامی، فلسفی و حدیثی، با هدف تعمیق گفتمان تقریب و تقویت بنیان‌های معرفتی وحدت اسلامی انجام می‌شود.

وی افزود: ارتقای مرجعیت علمی، گفت‌وگو محوری و هم‌اندیشی امت‌محور نیز از دیگر اهداف است که شامل طراحی و راهبری کنفرانس‌ها، نشست‌های علمی و مجامع گفت‌وگو با تمرکز بر الزامات نظری و عملی رویکرد امت اسلامی در مناسبات اجتماعی و تمدنی جهان اسلام، با تأکید بر دانش، عقلانیت، اعتدال، اخلاق اختلاف و گفت‌وگوی سازنده، به منظور تولید اجماع فکری و تقویت علمی علما، اندیشمندان، چهره‌های مردمی و فعالان رسانه‌ای میان امت اسلامی است.

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی تاکید کرد: کاهش اختلافات و مقابله با جریان‌های معاند و تکفیری نیز از اهداف کلان این مجمع است که شامل شناسایی و تبیین جریان‌ها، شبکه‌ها و گفت‌وگوهای معاند، اختلاف‌افکن و تکفیری و ارائه راهکارهای مؤثر برای مقابله و پیشگیری از آثار مخرب آن‌ها، همراه با ترویج اخلاق اختلاف، احترام متقابل، جواز اجتهاد در فروعات و کاهش اختلافات مذهبی و فکری، به منظور تحکیم انسجام فرهنگی در جهان اسلام است.

توسعه بهره‌مندی از رسانه، هنر و فناوری‌های نوین

دکتر شهریاری با اشاره به اهمیت رسانه و فناوری‌های نوین گفت: توسعه بهره‌مندی از رسانه، هنر و فناوری‌های نوین از دیگر اهداف کلان مجمع است که از طریق تولید، شناسایی، توزیع و حمایت از محصولات مؤثر رسانه‌ای و هنری با بهره‌مندی از فناوری‌های نوین و هوش مصنوعی در حوزه تقریب دنبال می‌شود.

وی افزود: این هدف با گسترش گفتمان وحدت، تقویت هویت مشترک امت و افزایش اثرگذاری فرهنگی در سطح منطقه‌ای و جهانی، از جمله تکریم، احیا و الگوسازی اعیاد و مناسبت‌های دینی مشترک مذاهب اسلامی محقق می‌شود.

تقویت همگرایی نهادی، منطقه‌ای و تمدنی

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در پایان با اشاره به آخرین هدف کلان گفت: تقویت همگرایی نهادی، منطقه‌ای و تمدنی از طریق تأسیس، فعال‌سازی و حمایت از اتحادیه‌ها، مجامع و سازمان‌های مردم‌نهاد امت‌گرا، توسعه همکاری‌های مسئله‌محور دانشگاهی و تجربه‌های مدیریتی و سازمانی دنبال می‌شود.

وی افزود: گسترش همکاری‌های علمی و فناورانه و حمایت از طراحی و راه‌اندازی سامانه‌ها و سکوهای جامع اطلاع‌رسانی و تعاملی نیز با هدف تقویت همگرایی منطقه‌ای و زمینه‌سازی برای بازآفرینی تمدن نوین اسلامی انجام می‌شود.

آفریقا قاره‌ای غنی اما با بالاترین نرخ فقر و ناامنی است

قربانعلی پورمرجان، معاون ارتباطات بین‌الملل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی،با اشاره به محور این دیدار "رابطه با آفریقا و تعامل با اهل سنت در این قاره" گفت: آفریقا قاره‌ای است که حدود یک و نیم میلیارد نفر جمعیت دارد و بیش از ۶۰۰ میلیون نفر مسلمان در ۵۴ کشور این حوزه زندگی می‌کنند و رشد اسلام در قاره آفریقا بالاتر از سایر قاره‌هاست.

پورمرجان با اشاره به ویژگی‌های متناقض آفریقا گفت: این قاره از یک سو چنان غنی است که همه کشورهای قدرتمند را به سوی خود جلب کرده و از سوی دیگر با این همه جمعیت و ثروت، بالاترین نرخ فقر و ناامنی را در خود جای داده است؛ بنابراین کار در آفریقا در همه ابعاد سخت است.

وی با اشاره به سابقه فعالیت‌های گذشته در آفریقا افزود: از زمان مرحوم آقای هاشمی رفسنجانی همه روسای جمهور سابق، طرح‌های زیادی در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و دینی برای فعالیت در آفریقا ارائه شد، اما به سرانجام نرسید و نتوانستیم حضور خود را در همه ابعاد حفظ کنیم.

معاون ارتباطات بین‌الملل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با اشاره به انتصاب حجت‌الاسلام والمسلمین مهدوی‌پور به عنوان نماینده ولی فقیه در آفریقا گفت: با این انتصاب، جنب‌وجوش خاصی برای فعالیت در آفریقا ایجاد شد تا جایی که همه دستگاه‌هایی که به نوعی در آفریقا حضور دارند، از حوزه علمیه، وزارت خارجه، سازمان فرهنگ و حتی هلال احمر و برخی دانشگاه‌ها، بسیج شده‌اند تا با هم‌افزایی خاصی و انسجام بیشتر در آفریقا حضور پیدا کنیم.

وی افزود: چند کمیته نیز با کمک نمایندگی محترم ولی فقیه در افریقا تشکیل شده که یکی از آن‌ها کمیته اهل سنت در مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی است.

تعامل با اهل سنت باید بر اساس نظام پایداری شکل بگیرد

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدوی‌پور، نماینده ولی فقیه در آفریقا، در ادامه این نشست ضمن قدردانی از دکتر شهریاری به دلیل میزبانی نخستین جلسه کمیته اهل سنت آفریقا گفت: امیدواریم این جلسه بتواند به راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های مشخصی در این زمینه برسد.

وی همچنین از میزبانی مهمانانی که امسال از قاره آفریقا برای کنفرانس وحدت اسلامی به ایران آمده

بودند تقدیر کرد و افزود: آن‌ها به خوبی در برنامه‌ها حضور داشتند، بسیار خشنود بودند و برداشت‌های خوبی از فضای ایران داشتند.

تحول و بعثتی در قاره آفریقا ایجاد شده است

نماینده ولی فقیه در آفریقا با اشاره به شرایط جدید گفت: امروز بیش از گذشته فرصت‌هایی در قاره آفریقا به وجود آمده است؛ به لحاظ حوادث اخیر و شهادت امام شهید، تحول و بعثتی در قاره آفریقا ایجاد شده و بسیاری از علمای اهل سنت تحت تأثیر قرار گرفته‌اند.

وی افزود: تقابل جمهوری اسلامی با رژیم صهیونیستی و دفاع از ملت فلسطین توانسته موقعیت ایران را بسیار بالا ببرد و اقتدار ایران را نشان دهد؛ لذا در این فرصت باید حداکثر استفاده را در ارتباطات فرهنگی‌مان با قاره آفریقا و مخصوصاً با اهل سنت که اکثریت مسلمانان آفریقا هستند داشته باشیم.

مهدوی‌پور با بیان اینکه برخی تصور می‌کنند با یک سفر و دیدار با علمای اهل سنت مسئله تمام می‌شود، گفت: تعامل با اهل سنت باید بر اساس یک نظام پایداری شکل بگیرد و حضور در مجامع علمی اهل سنت، مدارس، ارتباط مستمر با نخبگان، دانشگاه‌ها و علمای آن‌ها به صورت مستمر باید ادامه یابد.

وی سه شرط اساسی برای تحقق این امر را برشمرد و گفت: شرط اول شناخت محیط است؛ ما باید محیط اهل سنت در آفریقا و جریان‌های فکری فعلی آن‌ها را بشناسیم. جریان اخوان امروز با ۱۰ سال قبل بسیار متفاوت است و جریان تصوف نیز که جریان غالب در آفریقاست، هر روز متحول می‌شود.

باید عالم تقریبی تربیت کنیم

نماینده ولی فقیه در آفریقا شرط دوم را تربیت نیرو دانست و گفت: قرار نیست ما برویم و نشست‌هایی داشته باشیم؛ بلکه باید نیروهای بومی تربیت کنیم که بازوان ما باشند.

وی افزود: نخستین دوره تربیت نیروهای تقریب را از طلاب قم شروع کردیم که ۲۶ نفر از طلاب سطح دکتری آفریقایی در قم دو ماه دوره دیدند و اساتید برجسته‌ای از جمله دکتر شهریاری در آن دوره حضور و تدریس داشتند.

شبکه‌سازی و رسانه از ارکان مهم تقریب است

مهدوی‌پور با اشاره به اهمیت شبکه‌سازی گفت: باید شبکه‌ای از زنان فعال اهل سنت، در بحث رسانه و

دانشگاه‌های اسلامی ایجاد کنیم. حدود ۷۰ دانشگاه مهم اسلامی در قاره آفریقا وجود دارد و باید شبکه‌ای از تعاملات با این دانشگاه‌ها ایجاد شود.

نشست‌های کشوری و منطقه‌ای در ذیل شورای راهبری برگزار شود

مهدوی‌پور گفت: بعد از راهبردهای کلان، باید جلساتی به صورت کشوری در ذیل شورای راهبری شکل بگیرد؛ مثلاً جلسه‌ای برای سنگال، آفریقای جنوبی، مصر، تونس و مراکش با نگاه تقریب به اهل سنت برگزار شود و صرفاً به کلیات پرداخته نشود.

تأسیس مؤسسه مطالعات در دارالسلام

مهدوی‌پور گفت: بر اساس مصوبه دفتر مقام معظم رهبری، تأسیس یک مؤسسه مطالعات در دارالسلام پایه‌ریزی شد. این مؤسسه عمدتاً برای مسئله تقریب است و نشست‌های علمی با اهل سنت برگزار خواهد کرد.

وی افزود: این مؤسسه می‌تواند کتاب‌های تقریبی را به زبان‌های مختلف منتشر کند، سالانه اجلاس برگزار کند و دوره‌های کوتاه‌مدت برگزار کند؛ مشابه مؤسسه‌ای که در بیروت و مسکو وجود دارد.

تدوین اطلس رسانه‌ای آفریقا

نماینده ولی فقیه در آفریقا با اشاره به اهمیت رسانه گفت: باید جلسه‌ای اختصاصی به بحث رسانه در کمیته رسانه داده شود و اطلس رسانه‌ای آفریقا تدوین شود. باید در کشورهای محوری، حداقل ۲۰ کشور، فضای رسانه‌ای، رسانه‌های همسو و معاند و شکل همکاری با آن‌ها مشخص شود.

دانشگاه مذاهب اسلامی باید از ظرفیت آفریقا استفاده کند

مهدوی‌پور گفت: در دانشگاه مذاهب اسلامی هیچ دانشجوی آفریقایی وجود ندارد و باید تعدادی دانشجو در رشته‌های این دانشگاه پذیرش شوند. دانشگاه مذاهب اسلامی همچنین باید در برگزاری نشست‌های آفریقاشناسی و جریان‌شناسی فعال‌تر شود.

تصوف موضوع محوری در آفریقا است

نماینده ولی فقیه در آفریقا با اشاره به اهمیت جریان تصوف گفت: تصوف به عنوان یک موضوع محوری باید در آفریقا مورد توجه قرار بگیرد. در هند دوره‌های اهل بیت شناسی برای طلبه‌های با فضل اهل سنت برگزار می‌کردیم که استقبال زیادی داشت؛ چون می‌گفتند ما محب اهل بیت هستیم ولی اهل بیت را

نمی‌شناسیم.

وی در پایان گفت: ظرفیت سادات اهل سنت نیز یک ظرفیت بسیار مهم است و امیدوارم این جلسه بتواند به نتایج خوبی برسد و با توجه به وضعیت فعلی که توجه بیشتری به ایران در آفریقا وجود دارد، کار جدی صورت بگیرد.